

Bożena Szewczul

Sprawozdanie z uroczystości nadania doktoratu honoris causa Jego Ekscelencji Księdzu Arcybiskupowi Doktorowi Józefowi Kowalczykowi

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 44/1-2, 6-11

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**SPRAWOZDANIE Z UROCZYŚCIOŚCI NADANIA
DOKTORATU *HONORIS CAUSA* JEGO EKSCELENCJI
KSIĘDZU ARCYBISKUPOWI DOKTOROWI
JÓZEFOWI KOWALCZYKOWI**

Dnia 20 stycznia 2000 roku Senat Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na wniosek Rady Wydziału Prawa Kanonicznego podjął uchwałę o nadaniu Jego Eksceleencji Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Kowalczykowi, Nuncjuszowi Apostolskiemu w Polsce, tytułu doktora nauk prawnych *honoris causa*. Był to pierwszy doktorat nadany przez nowo powstały Uniwersytet. Wręczenie dyplomu doktorskiego miało miejsce 29 maja podczas uroczystości święta Uczelni, przypadającego zgodnie z uchwałą Senatu UKSW w rocznicę śmierci Prymasa Tysiąclecia, czyli 28 maja. W bieżącym roku dzień ten przypadł w niedzielę, stąd też obchody miały miejsce 29 maja.

Uroczystość wręczenia doktoratu rozpoczęto o godz. 9.00 Mszą św. w sąsiadującym z gmachem Uczelni, kościele pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP. Wraz z dostojnym Laureatem Mszę św. koncelebrowali: J. Em. Ks. Kardynał Józef Glemp – Prymas Polski, ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki – Rektor UKSW, ks. prof. dr hab. Julian Kałowski – Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego, a także licznie zgromadzeni biskupi oraz profesorowie.

Podczas Mszy św. homilię wygłosił J. Em. Ks. Kardynał Józef Glemp – Wielki Kanclerz Wydziałów Nauk Kościelnych UKSW. Ksiądz Prymas ukazał doniosłą rolę dyplomacji apostolskiej, która poprzez kontakty z władzami politycznymi ułatwia głoszenie Słowa Bożego oraz rozwój praktyk życia chrześcijańskiego. Jest to wielka prawda, ale także i wielkie zadanie. Kościół zakorzeniony w naszej cywilizacji nie unika niczego, co mogłoby służyć chwale Bożej i rozszerzaniu się Ewangelii, a więc docenia potrzebę swojej obecności również w polityce, dyplomacji, a także nawiązywania kontaktów z różnymi władzami oraz instytucjami. Tam, gdzie zwykle duszpaństwo dotrzeć nie może albo brakuje mu odpowiednich kompetencji, Stolica Apostolska kieruje swoich delegatów.

W dalszej części homilii – w celu jaśniejszego ukazania prawdy o Kościele ciągle apostołującym – Ksiądz Prymas odwołał się do tekstów liturgicznych przewidzianych na dzień 29 maja. Nawiązując do pierwszego czytania (Dz 16, 11-15) zwrócił uwagę na przybycie św. Pawła Apostoła do Macedonii i początki jego działalno-

ści ewangelizacyjnej. Święty Apostoł, prowadząc nad rzeką rozmowy z kobietami sprawia, że Bóg otwiera ich serca mocą samego głoszenia słowa Bożego, bez czynienia cudownych znaków. Zapoczątkowany wówczas proces otwierania się serc stopniowo obejmował całą Europę i trwa nadal mimo upływu 2 tysięcy lat. Następnie Ksiądz Prymas odwołał się do tekstu Ewangelii św. Jana (J 15,26-16,4a), gdzie Chrystus mówi o Pocieszycielu, którego posłał od Ojca. Jezus zapowiada, iż działanie Ducha Pocieszyciela będzie nie tylko przejawem tryumfu, lecz także pokrzepieniem w chwilach klęski i ucisku, Pocieszyciel bowiem potrafi sprawić, że krew męczenników zrodzi nowe owoce. W tym miejscu Mówca nawiązał do 108 męczenników polskich beatyfikowanych w 1999 roku, ukazując nieustanną działalność Ducha Pocieszyciela w Kościele. Nie jest więc ona rzeczą abstrakcyjną, co zdaniem Księdza Prymasa potwierdza trzeci moment liturgii z dnia 29 maja – wspomnienie bł. Urszuli Ledóchowskiej. Również w działalności błogosławionej można odkryć działanie Ducha Świętego w postaci otwierania się serc na drugiego człowieka. Postawa Urszuli Ledóchowskiej pozostaje przykładem – jak stwierdził Ksiądz Prymas – dyplomacji nieformalnej, czyli dyplomacji ducha, charyzmatu i faktu, w odróżnieniu od dyplomacji służącej nawiązywaniu relacji międzyludzkich i to między ludźmi o różnych poglądach oraz zajmujących różne stanowiska. Na zakończenie homilii J. Em. Ks. Kardynał Józef Glemp, zwracając się do dostojnego Laureata, powiedział, że przedstawione wyżej działanie Kościoła w apostołstwie zostało nam przybliżone dzięki osobie Księdza Arcybiskupa Nuncjusza. Mówca podkreślił zasługi Nuncjusza Apostolskiego dla Kościoła w Polsce oraz wyraził swą radość z nadania mu doktoratu *honoris causa* przez najmłodszy Uniwersytet w Polsce – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Po Mszy św. i krótkiej przerwie odbyła się uroczysta sesja promocyjna w Auli Jana Pawła II w nowym gmachu uniwersyteckim. Otworzył ją, po odśpiewaniu wraz z zebranymi gośćmi hymnu narodowego *Jeszcze Polska nie zginęła...*, Rektor UKSW ks. prof. dr hab. Roman Bartnicki.

Ksiądz Rektor przywitał w imieniu własnym i Senatu UKSW przybyłych gości, wśród których byli obecni: J. Exc. Ks. Abp Józef Kowalczyk, J. Em. Ks. Kardynał Franciszek Macharski – metropolita krakowski i doktor *honoris causa* ATK, minister sprawiedli-

wości, p. Hanna Suchocka, minister p. Michał Koźlakiewicz, a także Ich Ekscelencje: ks. abp Tadeusz Gocłowski – metropolita gdański, ks. abp Edmund Piszcz – metropolita warmiński, ks. bp Bronisław Dębowski – biskup włocławski i były docent ATK, ks. abp Stanisław Nowak – metropolita częstochowski, ks. bp. Stanisław Wielgus – biskup płocki, ks. bp Jan Bernard Szłaga – biskup pelpliński i przewodniczący Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski, ks. bp Leszek Sławoj Głódź – biskup połowy wojska polskiego, ks. bp Stanisław Napierała – biskup kaliski, ks. bp. Alojzy Orszulik – biskup łowicki, ks. bp. Jan Chrapek – biskup radomski, ks. bp Antoni Dydycz – biskup drohiczyński, ks. bp Kazimierz Romaniuk – biskup warszawsko-praski, ks. bp Wojciech Ziemia – biskup ełcki, ks. bp Marian Gołębiewski – biskup koszalińsko-kołobrzeski, ks. bp Piotr Libera – sekretarz Konferencji Episkopatu Polski, ks. bp Tadeusz Pieronek – rektor Papieskiej Akademii Teologicznej, ks. bp. Tadeusz Pikus – biskup pomocniczy archidiec. warszawskiej, ks. bp Tadeusz Werno – biskup pomocniczy diec. koszalińsko-kołobrzeskiej, ks. bp Paweł Cieślik – biskup pomocniczy diec. koszalińsko-kołobrzeskiej, ks. bp Jan Kopec – biskup pomocniczy diec. opolskiej, ks. bp Piotr Krupa – biskup pomocniczy diec. pelplińskiej, ks. bp Józef Pazdura – biskup pomocniczy diec. wrocławskiej, ks. bp Ryszard Karpiński – biskup pomocniczy diec. lubelskiej, ks. bp Ireneusz Pękalski – biskup pomocniczy diec. łódzkiej, ks. bp Józef Zawitkowski – biskup pomocniczy diec. łowickiej, ks. bp. Andrzej Śliwiński – biskup elbląski, oraz ks. bp Stanisław Stefanek – biskup łomżyński i pracownik UKSW. Wśród gości byli również: p. poseł Kazimierz Janiak – sekretarz generalny Klubu Parlamentarnej Akcji Wyborczej „Solidarność”, p. poseł Joanna Fabisiak, p. poseł Jan Maria Jackowski, p. senator Adam Struzik – były marszałek senatu, p. prof. Andrzej Stelmachowski – prezes stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, a także przedstawiciele władz samorządowych: p. Andrzej Pery – przewodniczący Rady Gminy Warszawa-Bielany, p. Karol Szadurski – burmistrz Gminy Warszawa-Bielany, p. Marek Kamiński – burmistrz Gminy Warszawa-Targówek, oraz przedstawiciele ambasad i placówek dyplomatycznych akredytowanych w Polsce: Argentyny, Szwecji, Hiszpanii, Irlandii, Stanów Zjednoczonych, Austrii i Wschodniej Republiki Urugwaju, a także p. prof. Irena Lipowicz ambasador RP w Austrii i pracownik UKSW. Uroczystość uświetnili swoją obecnością również przedsta-

wiciele świata nauki i szkół wyższych: p. prof. Andrzej Dubas – wiceprzewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, p. prof. Jerzy Woźnicki – rektor Politechniki Warszawskiej i przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i jednocześnie przewodniczący Konferencji Rektorów Uczelni Warszawskich, p. prof. Franciszek Ziejka – rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, p. prof. Marian Harasimiuk – rektor UMCS, p. prof. Ryszard Górecki – rektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, p. prof. Marek Rocki – rektor Szkoły Głównej Handlowej, ks. abp. prof. Jeremiasz Anchimiuk – rektor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, p. generał brygady prof. Andrzej Meliańczyk – rektor Wojskowej Akademii Technicznej, p. prof. Walerian Staszkiwicz – dyrektor Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, p. prof. Wojciech Maciejewski – prorektor Uniwersytetu Warszawskiego, ks. prof. Franciszek Kampka – prorektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, p. prof. Marek Gębczyński – prorektor Uniwersytetu Białostockiego, p. prof. Włodzimierz Kurnik – prorektor Politechniki Warszawskiej, p. prof. Tadeusz Borecki – prorektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, p. prof. Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz – prorektor Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej, p. prof. Andrzej Dąbrowski – prorektor Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, ks. prof. Ignacy Dekc – rektor Papieskiego Fakultetu we Wrocławiu, ks. prof. Antoni Dębiński – prodziekan Wydziału Prawa Kanonicznego, Prawa i Administracji KUL, ks. prof. Alojzy Szorc – dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, ks. prof. Józef Kulisz – dziekan Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, ks. dr hab. Krzysztof Pawlina – rektor Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie oraz ks. dr. Marian Kowalczyk – rektor Wyższego Seminarium Duchownego Księży Pallotynów w Ołtarzewie. Na uroczystość przybyły także osoby duchowne z różnych diecezji i wspólnot zakonnych, byli rektorzy ATK oraz sędziowie Trybunału Konstytucyjnego.

W swoim przemówieniu Ksiądz Rektor Roman Bartnicki podkreślił, iż nie jest dziełem przypadku ani nazwa UKSW, ani data uczelnianego święta. Przypomniął, że w piśmie rektora ATK do Watykańskiej Kongregacji Wychowania Katolickiego z 10.12.1997 roku wybór nowej nazwy Uczelni motywuje się pragnieniem, by postać pierwszego Wielkiego Kanclerza Uczelni stała się dla przy-

szłego Uniwersytetu symbolem siły katolickiej wiary. Chciano też wyrazić hołd i przywiązanie dla Prymasa Tysiąclecia, który w najcięższym dla Kościoła i Ojczyzny okresie potrafił być dla rodaków wzorem życia w duchu i prawdzie. Ksiądz Rektor wyraził ufność, iż patron uczelni Sługa Boży Ks. Kardynał Stefan Wyszyński, Książe Kościoła i wielki mąż stanu, dopomoże zachować szczególny charakter Uczelni, której korzenie sięgają tradycji Wydziału Teologii Katolickiej Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Teologii Katolickiej i która pragnie zachować ściśle związki z Kościołem Katolickim. Rocznica śmierci Prymasa Tysiąclecia będzie zawsze okazją do snucia refleksji nad własną tożsamością i posłannictwem.

Znamienny jest również – kontynuował Ksiądz Rektor – wybór osoby, która jako pierwsza została obdarzona zaszczytnym tytułem doktora *honoris causa* UKSW. Otrzymuje go stały przedstawiciel dyplomatyczny Stolicy Apostolskiej przy Rządzie Rzeczypospolitej Polskiej, a ponieważ nuncjusz apostolski jest reprezentantem Ojca świętego, nadanie mu tytułu wyraża nasze przywiązanie do Kościoła i Ojca świętego. Senat UKSW, podejmując uchwałę o nadaniu doktoratu, miał na uwadze także osobiste zasługi Księdza Arcybiskupa, w tym m.in. jego wkład w normalizację stosunków państwo-Kościół, czego przejawem było zawarcie konkordatu między Stolicą Apostolską i Rządem Rzeczypospolitej Polskiej. Nadanie doktoratu honorowego jest również wyrazem wdzięczności Uczelni za wsparcie zwłaszcza w końcowej fazie starań o utworzenie Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Senat UKSW, świadomy wielkich zasług Księdza Arcybiskupa dla Kościoła i Ojczyzny, nadaje mu swoje najwyższe odznaczenie, włączając go tym samym do grona najwybitniejszych osobistości związanych w sposób szczególny z Uczelnią. Ksiądz prof. Roman Bartnicki jako Rektor UKSW wyraził radość z tego powodu i Księdzu Arcybiskupowi Nuncjuszowi złożył serdeczne gratulacje.

W dalszej kolejności ks. prof. dr hab. Julian Kałowski, Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego, odczytał uchwały Wydziału Prawa Kanonicznego i Senatu UKSW w sprawie nadania doktoratu *honoris causa* J. Exc. Ks. Arcybiskupowi Józefowi Kowalczykowi.

Następnie zabrał głos ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański z Wydziału Prawa Kanonicznego. Promotor nadania doktoratu *honoris causa* rozpoczął swe przemówienie od nawiązania do artykułu au-

torstwa ks. prof. Tadeusza Pawluka pt. „Powrót Nuncjusza Apostolskiego” zamieszczonego w numerze 3-4 „Prawa Kanonicznego” z 1990 roku. Po czym krótko przedstawił sytuację w Polsce w roku 1989, kiedy to Nuncjusz Apostolski wrócił do kraju. W dalszej części laudacji mówca naszkicował sylwetkę Laureata, zwracając szczególną uwagę na jego wkład w nowym podziale Polski na diecezje oraz podpisaniu konkordatu między Rzeczpospolitą Polską a Stolicą Apostolską. Na zakończenie swojego wystąpienia mówca odczytał treść dyplomu doktorskiego, a następnie w asyście ks. prof. dra hab. Juliana Kałowskiego, Dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego, wręczył Ks. Arcybiskupowi Nuncjuszowi dyplom doktorski. Na zakończenie uroczystości dostojny Laureat otrzymał od zebranych gratulacje i serdeczne życzenia.

Pierwszy Doktor *honoris causa* UKSW wygłosił wykład zatytułowany: *Dyplomacja Stolicy Apostolskiej w ewangelicznej posłudze Kościoła*, w którym poruszył takie zagadnienia jak: misja nauczania prowadzona przez Kościół; sposoby i metody jej realizacji; dyplomacja Stolicy Apostolskiej jako posługa ewangeliczna; oraz zadania legatów Stolicy Apostolskiej. Konkludując, Ksiądz Abp Józef Kowalczyk stwierdził, że największym dyplomatą naszych dni jest Jan Paweł II, i jako znak wspólnoty przekazał Uczelni obraz Ojca świętego Jana Pawła II. Podziękował również całej społeczności Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, w tym jego Senatowi za przyznanie mu tytułu. Ksiądz Rektor UKSW wręczył Księdzu Nuncjuszowi album pt. „Pierwsze dni Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie”.

Zamykając uroczystą sesję promocyjną, Ksiądz Rektor prof. dr hab. Roman Bartnicki podziękował wszystkim zebranych w Auli Jana Pawła II za przybycie.

Zarówno podczas Mszy św., jak i w trakcie sesji promocyjnej śpiewał Chór UKSW pod dyrekcją ks. mgra Kazimierza Szymonika.

Bożena Szewczul